

Veronique, dé vrijwilligster in ons CNPK

“Veel goeie wil maar gebrek aan kennis”

In 1997 ging Veronique een eerste keer als vrijwilligster naar het CNPK. Intussen is ze er al 21 keer voor verschillende weken geweest. Ze is in België sinds 15 jaar hoofdverpleegkundige in een ontwenningkliniek voor alcohol, drugs en medicatie en spaart er al haar vakantie voor op. Uren kan ze babbelen over haar CNPK.

“Mijn oorspronkelijke opdracht was om samen met dokter Herwig multidisciplinair werken te introduceren. Er waren alleen verpleegkundigen, geen therapeuten. Psychiaters waren er toen niet, wel enkele algemene dokters die niet kozen voor psychiatrie, maar door het systeem in het CNPK tewerkgesteld werden. Intussen is er één psychiater (nog in opleiding) voor het hele ziekenhuis.”

“Het was erbarmelijk. De verpleegkundigen sloten zich op in hun bureau omdat ze schrik hadden van de woelige, soms agressieve patiënten. Ik herinner me nog toen ik voor het eerste op de afdeling van de jonge psychotische mannen kwam. Zelfs onder begeleiding van enkele mannen was ik zelf ook bang. Er was heel weinig medicatie en de medicatie die er wél was, werd bewust in een cocktail van verschillende middelen samen toegediend om het sederend neveneffect te bekomen.

Samen met verschillende teams van Artsen Zonder Vakantie werd sindsdien aan het hele team uitgebreid opleiding gegeven over psychodiagnostiek en psychofarmaca waarbij Veronique het praktische deel van de medicatiebedeling op zich nam. Daarnaast organiseerde zij ook nieuwe uurroosters want iedereen startte zijn werk om 8 uur en stopte om 15 uur, daarna was er per afdeling was er één verpleegkundige met nachtschift die startte om 15uur en bleef tot 8u 's morgens. Het spreekt voor zich dat patiënten die zich na 15 uur aanmeldden of hulp nodig hadden niet vlot geholpen werden. Mits voldoende gekwalificeerd personeel slaagde ik erin om het werk beter te verdelen, maar dat was jammer genoeg niet altijd mogelijk.”

Coaching

Enkele jaren later werd door Fracarita een coachingprogramma voorgesteld: “We selecteerden per ziekenhuis de meest geschikte verpleegkundige en geven die een intensieve basisopleiding psychiatrische verpleegkunde. Na drie jaar opleiding en het afleggen van examens werden ze coach in hun eigen ziekenhuis en kunnen ze op hun beurt andere mensen, die vaak zonder enige voorkennis over psychiatrie moeten werken, opleiden. We bieden onze coaches jobzekerheid, meer verantwoordelijkheid en een beter loon. Zo binden we ze aan ons ziekenhuis.”

Vol warmte spreekt Veronique over haar verpleegkundigen. “Ongelooflijk hoeveel inzet die mensen tonen. Ze zorgen voor elkaar en hun patiënten. Zelfs al worden ze soms niet betaald, ze komen toch werken want ze willen niemand in de steek laten. Maar het ontbreekt hen aan kennis, vandaar dat coachingprogramma.”

Het CNPK is in de loop der jaren veel veranderd en geëvolueerd. De psychiatrie in Afrika is aan een inhaalbeweging begonnen. Samen met directie en personeel wordt samen met Fracarita Belgium voortdurend gezocht naar hoe we de zorg voor de patiënt met weinig middelen kunnen verbeteren. De nieuwste afdeling is een psychiatrische spoedopname. Momenteel zijn we het multidisciplinair team aan het opleiden om er gestructureerd te werken. “De bedoeling is dat daar onmiddellijk wordt bekeken of een patiënt naar een behandelafdeling van het CNPK of naar een algemeen moet. We werken daarvoor samen met enkele ziekenhuizen in de grootstad Bujumbura. Aangezien het CNPK het enige psychiatrische referentieziekenhuis van Burundi is, en de afstand die patiënten die uit het binnenland komen soms heel groot is, ontstonden er in de loop van de voorbije jaren twee antennes, een in N’Gozi en een in Gitega, waar twee multidisciplinaire teams aan het werk zijn, die in het CNPK de basisopleiding en bijscholing krijgen.

Een grote uitdaging in Burundi is verslavingszorg. “Er zijn veel verslaafden, vooral aan alcohol en ‘chanvre’ (*hennep*), recent zien we ook de opkomst van ‘boosters’, een goedkoop en gevaarlijk derivaat van heroïne. Wat wil je als bier goedkoper is dan water? En als er geen geneesmiddelen zijn dan helpt een jointje al eens tegen de pijn. Tabak roken doen ze niet, dat kost geld en dat heeft geen nut. Vele Burundezen verlangen naar een roes om zo te kunnen ontsnappen aan het moeilijke dagelijkse leven dat vaak uitzichtloos en erg moeilijk is gezien de omstandigheden. Drank en drugs zijn er gemakkelijk te verkrijgen en helpen in eerste instantie vlug ... Maar stilaan zien we in de Burundese maatschappij de grote schade die dit gedrag veroorzaakt. De criminaliteit in de grootstad stijgt snel en men weet niet waar naartoe met de vele verslaafden. Het CNPK probeert hen op te vangen maar daar is het personeel niet voldoende voor opgeleid en vooral ontbreekt er de structuur die het mogelijk maakt om een verslaafde optimaal te laten ontwennen en weer te leren leven zonder middelen. De zorg beperkt zich tot het ontnuchteren op de spoedafdeling en dan verdwijnt de patiënt weer. Van nazorg is geen sprake. Eigenlijk zouden die mensen moeten doorstromen naar een gespecialiseerde afdeling in het ziekenhuis en daar therapie volgen. Maar die is er niet. Dat zet mij telkens terug met mijn voetjes op de grond en laat me beseffen hoe verwend wij hier in België zijn. Volgens mij kan Multiversum daar een grote rol in spelen.”

“Een grote uitdaging in Burundi is de verslavingszorg”

